

ANTIDOPINGOVÁ AGENTÚRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA ZO ZAHRANIČNEJ PRACOVNEJ CESTY

1. ÚČASTNÍCI ZPC

Meno: **Vladimíra**
Priezvisko: **KOSORINSKÁ**
Titul: **Mgr.**
Funkcia: Education Manager
Znalosť jazykov: anglický, ruský
Názov organizácie: Antidopingová agentúra SR
Adresa: Hanulova 5/C, 841 01 Bratislava

2. ZAHRANIČNÁ PRACOVNÁ CESTA

Štát: Rumunsko
Mesto: Bukurešť
Termín: 26. – 28. máj 2014
Prijímajúca organizácia: Romania Agentia Nationala Anti-Doping
Adresa: 37-39 Basarabia Boulevard, District 2, Bucharest
Účel cesty: **Pracovná cesta s cieľom výmeny skúseností v oblasti výchovy a vzdelávania v boji proti dopingu v športe**
Spôsob financovania: ZPC bola plne financovaná z rozpočtu Antidopingovej agentúry SR

3. RÁMCOVÝ PROGRAM POBYTU

Dátum / čas: 26.-28. máj 2014
Miesto konania: Agentia Nationala Anti-Doping, Bucharest, Romania
Organizátor podujatia: Romania Agentia Nationala Anti-Doping
(ďalej len „RANAD“)
Navštívené miesta: High School Sports „Emil Racovita“
(Stredná športová škola „Emil Racovita“)

4. PRIEBEH ROKOVANÍ

Zahraničná pracovná cesta (ďalej len „ZPC“) sa uskutočnila na báze bilaterálnej spolupráce s Rumunskou antidopingovou agentúrou (ďalej len „RANAD“). Hlavným cieľom pracovnej cesty bola výmena poznatkov a skúseností týkajúcich sa najmä systému vzdelávania profesionálnych športovcov, trénerov a ďalšieho sprievodného personálu športovca a vzdelávanie detí a mládeže študujúcich na športových školách. Významné bolo tiež čerpanie námetov na rozšírenie činnosti a pôsobnosti RANAD tak v oblasti profesionálneho, ako aj rekreačného športu.

PRACOVNÝ PROGRAM:

Stretnutie s prezidentkou RANAD Prof.Univ.Dr. Graziela Elena Vajjala

Po príchode do RANAD som bola prijatá prezidentkou agentúry pani Prof.Univ.Dr. Grazielou Vajjala spolu s jednou zo zástupkyň viceprezidentky p. Gabrielou Andreiasu, PhD., ktorá je zodpovedná za vedenie Oddelenia pre testovanie, prevenciu a TUE, boja proti nezákonnému obchodovaniu so zakázanými látkami a pre vzťahy s verejnosťou a zahraničím. Stretnutie prebiehalo v príjemnej atmosfére, v diskusii sme sa dotkli niekoľkých tém, napr. prípravné kroky pred implementáciou Kódexu 2015, ťažkosti sprevádzajúce preklad Kódexu do rodného jazyka, systém fungovania agentúr z hľadiska financovania a legislatívy, fungovanie laboratória. Rovnako ako ADA SR aj RANAD je štátna príspevková organizácia. Zákon o antidopingu je však v Rumunsku prijatý ako samostatný zákon, teda nie je súčasťou zákona o športe ako v našej krajine, pričom RANAD má väčší rozsah činnosti a viac právomocí.

S očakávaným prijatím Svetového antidopingového kódexu 2015 prebehajú prípravné rokovania o novele zákona o antidopingu. Súčasnú platnú legislatívu ohľadne boja proti dopingu v profesionálnom i rekreačnom športe je možné zhladiť na stránke www.anad.gov.ro v anglickom jazyku.

Prezentácia priestorov, oddelení a organizačnej štruktúry ANAD

RANAD sídli vo vlastnej budove, ktorej súčasťou je aj laboratórium - jediné akreditované laboratórium WADA v krajinách Východnej Európe. V polovici roku 2009 po splnení veľmi náročných podmienok laboratórium v Bukurešti získalo WADA akreditáciu. V roku 2004 bol laboratóriu v súvislosti s plnením štandardov SR EN ISO 17025 udelený certifikát kvality národnou spoločnosťou RENAR. Laboratórium je financované štátom, neustále technicky a metodologicky napreduje, vedie vlastné výskumy a zapája sa tiež do medzinárodných výskumných projektov. V laboratóriu pracuje 16 pracovníkov.

Vzhľadom na rozširovanie objemu agendy boli v roku 2013 rozšírené aj priestorové kapacity RANAD a budova bola zvýšená o jedno poschodie. V súčasnosti má 60 zamestnancov, ktorí pracujú vo viacerých oddeleniach: Kabinet prezidentky, Oddelenie vnútorného auditu, Oddelenie legislatívy a ľudských zdrojov, Administratívno-ekonomické oddelenie, Hlavné oddelenie pre testovanie, nezákonné obchodovanie, zakázané látky, medzinárodné vzťahy a vzťahy s verejnosťou, Oddelenie pre výskum a Laboratórium pre dopingové kontroly.

Organizačná štruktúra má 3 stupne riadenia: 1. stupeň – prezident, 2. stupeň - viceprezident a generálny tajomník, 3.stupeň – riaditelia jednotlivých oddelení. RANAD má k dispozícii dva

poradné orgány – Poradný zbor (Board Council) tvorený 9 členmi volenými na obdobie 5 rokov a Rada pre prevenciu a boj proti nezákonnému obchodovaniu s vysoko rizikovými dopingovými látkami. RANAD má tri komisie, ktorých členmi sú aj niektorí pracovníci agentúry:

1. Komisia pre terapeutické výnimky,
2. Pojednávací komisia pre športovcov a sprievodný personál športovca
3. Odvolacia komisia.

RANAD od roku 2010 každoročne naplňa prísne štandardy pre získanie certifikátu Systému riadenia kvality ISO 9001:2008 udeľované certifikačným orgánom TÜV Rheinland Cert, ktorý je jedným z popredných medzinárodných orgánov pre certifikovanie. Aktuálny certifikát je platný do novembra 2016.

Súčasťou priestorov RANAD je aj konferenčná miestnosť vybavená prezentačnou technikou, kde prebiehajú porady, pracovné stretnutia, semináre, vzdelávacie aktivity pre ľudí pohybujúcich sa v profesionálnom športe a školenia pre komisárov dopingovej kontroly.

Systém testovania

Pre zachovanie statusu akreditácie laboratória je Národný plán pre testovanie nastavený na odobratie minimálne 3000 vzoriek ročne, pričom v národnom registri pre testovanie je v súčasnosti 300 športovcov. RANAD od roku 2007 využíva systém ADAMS, prostredníctvom ktorého monitoruje individuálne aj kolektívne športy. Športovci sú na prácu so systémom školení pracovníkmi agentúry kolektívne a podľa potreby aj individuálne. RANAD časť testovania iniciuje a financuje z vlastných zdrojov, zároveň zabezpečuje a vykonáva súťažné a mimosúťažné dopingové kontroly na základe vyžiadania od medzinárodných športových federácií, WADA, národných antidopingových organizácií a ďalších športových orgánov vo svojej krajine aj v zahraničí. Rovnako ako na Slovensku aj v Rumunsku sú dopingové kontroly vyžadované športovými orgánmi predmetom zmluvy. Podľa Národného plánu pre testovanie od roku 2011 RANAD plánovala odber krvných vzoriek v množstve 10% celkového počtu odobratých vzoriek, čo aj dodržala - bolo odobratých 519 vzoriek krvi športovcov. Od roku 2006 doteraz bolo viac ako 50% všetkých dopingových kontrol financovaných zo zdrojov RANAD. Zastúpenie mimosúťažných testov a súťažných testov je cca 45% : 55%. Dôležitou súčasťou plánu sa stalo aj testovanie mládeže na najnižšej výkonnostnej úrovni, kde bolo každoročne odobratých asi 40% všetkých vzoriek. V záujme tzv. čistej delegácie boli všetci športovci, nominovaní na olympijské hry, testovaní pred začiatkom hier a čo je najdôležitejšie - s negatívnym analytickým nálezom.

RANAD v súčasnosti spolupracuje s 23 certifikovanými dopingovými komisármi, ktorí majú vzdelanie v oblasti medicíny, farmácie, biológie, veterinárnej medicíny a i., tzn. že lekárske vzdelanie ako také nie je prioritou. Prioritou sa však stáva pri odbere krvných vzoriek, kedy v súlade s medzinárodnou normou pre testovanie sú vždy prizývaní komisári s lekárskou, príp. inou zdravotníckou praxou. Kandidáti na komisárov sú špeciálne školení pracovníkmi RANAD a získavajú certifikát. Každoročne sú organizované 3-4 vzdelávacie stretnutia, prostredníctvom ktorých si už existujúci komisári zvyšujú kvalifikáciu. RANAD v roku 2013 viedla prvý tréning a kurz zvyšovania kvalifikácie, ktorý je v súlade s požiadavkami štandardov na zamestnanca schválených Národnou akreditačnou komisiou. Dvaja z komisárov sú zároveň certifikovanými komisármi UEFA. Pracovník agentúry v role experta pre vzdelávanie komisárov a komisár, participujúci na tréningových kurzoch Európskej Atletickej federácie (EAA) sa zároveň stali delegátmi dopingovej kontroly pre EAA.

Skupinu externých komisárov, ktorých počet nie je pre tak rozsiahlu krajinu ako je Rumunsko dostatočný, dopĺňajú samotní pracovníci antidopingovej agentúry, kde je pre realizáciu dopingových kontrol pripravených a podľa potreby využívaných až 10 ľudí. Títo pracovníci zároveň pracujú na príprave a realizácii preventívnych a vzdelávacích kampaní a materiálov pre mládež, športovcov, trénerov, sprievodný personál športovca, manažérov športových klubov, komisárov dopingovej kontroly a ďalších ľudí podliehajúcich vzdelávaniu v oblasti antidopingu. V rámci medzinárodnej spolupráce rumunskí komisári odoberali vzorky napr. v Grécku, Bulharsku, Moldavsku, Chorvátsku, Podnestersku a na Ukrajine. Rovnako tak RANAD vystupovala ako testovacia autorita na rôznych medzinárodných podujatiach pod záštitou organizácií ako Kanadské centrum pre etiku v športe, UCI, IRB, IAAF a iné.

RANAD na základe výberového konania a kontraktu spolupracuje so súkromnou spoločnosťou, ktorá zamestnáva komisárov dopingovej kontroly a zabezpečuje dopingové kontroly z hľadiska logistiky (ubytovanie, cesta), čím do istej miery odbremeňuje agentúru od niektorých organizačno-technických úkonov. Samotná RANAD vyberá komisárov, ktorí budú vyslaní na konkrétnu misiu. Náklady na komisárov a misie sú fakturované antidopingovej agentúre. Po ukončení misie a odovzdaní vzoriek do laboratória je potrebné vyplniť špeciálny formulár týkajúci sa transportu a doručenia vzoriek, kde sú uvedené základné údaje o misii a informácia, kto vzorku odovzdal. Mimoriadne dôležitá je tiež správa z dopingovej kontroly, ktorú komisári podrobne vypĺňajú do 4 stranového formulára s vlastným číselným kódom. RANAD v súlade s medzinárodnými normami vytvorila pre potreby dopingovej kontroly vlastné formuláre v rumunskom a anglickom jazyku. Na každom z týchto formulárov, na ktorom sa vyskytujú akékoľvek osobné údaje typu meno športovca, číslo misie, kód vzorky, číslo plomby a pod., je vytlačené číslo „17 293“. Týmto kódom sú v Rumunsku označované formuláre a materiály, ktoré pracujú s osobnými údajmi a znamená to, že pracovník, ktorý s takýmto formulárom pracuje, si je vedomý pravidiel nakladania s údajmi tohto typu.

Čo sa týka pozitívnych dopingových nálezov u domácich športovcov, v roku 2009 bol výraznejší nárast dopingových nálezov v bodybuildingu, v roku 2012 zasa viac dopingových nálezov v kolektívnych športoch ako rugby a basketbal, kedy konkrétne v basketbale bola preukázaná marihuana počas súťaže a celý tím suspendovaný. V roku 2012 bol preukázaný celkový nárast užívania marihuany.

Boj proti nezákonnému obchodovaniu so zakázanými látkami

RANAD má vytvorené špeciálne oddelenie, ktoré sa podieľa na boji s nezákonným obchodovaním s vysoko rizikovými dopingovými látkami. Legislatívne je táto oblasť trestnej činnosti podchytená Zákonom č.104/2008 o prevencii a boji proti výrobe a nezákonnému obchodovaniu s vysoko rizikovými dopingovými látkami, ktorého súčasťou je podrobný zoznam týchto látok. Na základe tohto zákona podliehajú fitness centrá a posilňovne pravidlám prísnej kontroly. RANAD, ktorá v danej oblasti spolupracuje s viacerými orgánmi štátnej správy na základe písomných dohôd, má zákonom stanovené viaceré právomoci. RANAD zabezpečuje:

1. certifikovanie športových zariadení pre bodybuilding a fitness,
2. vzdelávanie personálu športových zariadení ukončeného certifikátom,
3. kontrolu dodržiavania zákonom stanovených pravidiel ohľadne nezákonného obchodovania s dopingovými látkami,
4. zhabanie a zneškodnenie zakázaných látok v medziach zákona.

Od decembra 2011 RANAD vedie certifikované tréningové kurzy pre konateľov a inštruktorov zamerané na zvýšenie povedomia o relevantnej národnej a medzinárodnej antidopingovej legislatíve, dopingových látkach a ich nežiaducich účinkoch s cieľom chrániť zdravie rekreačných športovcov. Do konca roka 2013 bolo zrealizovaných 15 antidopingových kurzov a vyškolených 397 ľudí. Zároveň od januára 2012 do decembra 2013 bolo certifikovaných 278 spoločností, ktoré sú zainteresované v aktivitách typu bodybuilding a fitness. RANAD má právo testovať rekreačných športovcov priamo v zariadení, a to na základe ich písomného súhlasu a pri dodržaní pravidiel nakladania s osobnými údajmi. Pri potvrdení nezákonného obchodovania s dopingovými látkami bude športovému zariadeniu odobratý certifikát a udelená finančná pokuta, ktorú v medziach zákona stanoví prezident RANAD. Finančná pokuta hrozí aj v prípade, ak pracovníci športového zariadenia znemožnia vstup oprávneným osobám agentúry za účelom kontroly. V prípade dvoch takýchto odmietnutí bude výsledkom odobratie certifikátu udeleným RANAD. Vrátenie certifikátu je možné, avšak až po splnení presne stanovených podmienok. Spomeniem čísla z najnovšej súhrnnej správy RANAD (2014) – od júla 2008 do decembra 2013 bolo odhalených 128 prípadov nezákonného obchodovania s vysoko-rizikovými látkami, čo predstavovalo množstvo 1 065 634 ampuliek/tabliet a 30 kg práškovej substancie.

To, že tento systém naozaj funguje, dokazuje aj fakt, že práve v čase ukončenia mojej pracovnej návštevy pracovníci Oddelenia boja proti nezákonnému obchodovaniu priniesli do agentúry zhabanú zásielku dopingových látok. Zásielka obsahovala rôzne ampulky s práškom alebo tekutinami, tabletky, kapsuly, injekčné striekačky, špeciálny roztok na prípravu dávky.

Vzdelávanie a prevencia

RANAD od čias svojho založenia v roku 2006 rozpracovala program prevencie a vzdelávania pre viaceré cieľové skupiny (profesionálni športovci, športovci vo veku 16-21 rokov, tréneri, lekári a ďalší sprievodný personál športovca, manažéri športových klubov, riaditelia základných a stredných športových škôl, študenti fakúlt športu) a tomu prispôsobila obsah a formu daných programov. Preventívne a vzdelávacie programy sú robené kampaňovitým spôsobom. Ku každému programu určenému pre mládež je pripravené krátke tematické video, ktoré je v rámci spolupráce vysielané v štátnej televízii a zároveň je použité v prezentáciách počas stretnutí s mladými športovcami.

Náplň programu je vecou spolupráce odborných pracovníkov agentúry venujúcim sa v rámci svojej agendy rôznym oblastiam. Pracovníci, ktorí sa venujú príprave a realizácii preventívnych a vzdelávacích aktivít, zároveň vykonávajú aj dopingové kontroly, čím si udržiavajú neustály kontakt s realitou, praxou a športovcami. Nie je zriedkavosťou, že pracovník v role komisára dopingovej kontroly vykonáva edukáciu o pravidlách priebehu dopingovej kontroly, o používaní odberových súprav, o právach a povinnostiach športovca priamo v priestore dopingovej kontroly najmä v prípade športovcov, ktorí odber vzorky absolvujú prvý krát. Výhodou tohto prístupu je, že pracovníci agentúry sú v neustálom kontakte s dianím na športoviskách, spoznávajú športovcov, trénerov a sprievodný personál a ich správanie v situácii dopingovej kontroly. Navyše zbierajú ďalšie námety na kontinuálne vzdelávanie komisárov dopingovej kontroly.

Jednou z najdlhšie trvajúcich kampaní je kampaň s názvom **SAY NO TO DOPING**, ktorú RANAD uviedla a s obmenami využíva od roku 2006. Program zahŕňa dva moduly. Prvý modul je určený pre športovcov na národnej a medzinárodnej úrovni, juniorov a seniorov, trénerov,

zdravotnícky personál. Druhý modul je určený pre riaditeľov krajských športových orgánov, manažerov športových klubov, riaditeľov základných a stredných športových škôl. Pracovníci využívajú prezentáciu v programe PowerPoint + letáky a brožúrky v rumunskom a anglickom jazyku s témami: Prohibited Substances (Zakázané látky), The Therapeutic Use Exemption (Terapeutické výnimky), Athletes Rights and Responsibilities (Práva a povinnosti športovcov), Antidoping Sanctions (Tresty).

Ďalšia z kampaní s názvom **CHAMPIONS FOR A CLEAN SPORT** sa zameriava na športovcov vo veku 16-21 rokov študujúcich na stredných športových školách alebo na fakultách telesnej výchovy a športu a na športovcov v Stredisku olympijskej prípravy. Kampaň je postavená na podpore a spolupráci s 11 bývalými rumunskými majstrami sveta, ktorí nikdy neporušili antidopingové pravidlá ani z ich porušenia neboli obvinení. Cieľom kampane je poskytnúť športovcom informácie o zakázaných látkach a metódach, podporovať fair play a schopnosť súťažiť v súlade s pravidlami športových súťaží, posilniť pozitívny postoj k športu bez dopingu, zmeniť správanie športovcov, ktorí do porušili antidopingové pravidlá.

RANAD od roku 2008 využíva vlastný program pre vzdelávanie športovcov, ktorí participujú na olympijských a paralympijských hrách. Program s názvom **A CHANCE OF CLEAN ATHLETES** má tiež svojho veľvyslanca, ktorým je bývalá mimoriadne úspešná reprezentantka Rumunska v športovej gymnastike Andrea Raducan, ktorá získala množstvo medailí zo svetových súťaží a dve medaily z Olympijských hier v Sydney. Všetci športovci, ktorí sa dostali do olympijského výberu, absolvujú školenie ukončené certifikátom. Každý certifikát má svoje jedinečné číslo a je vydávaný v spolupráci s Národnou bankou Rumunska. Získanie certifikátu je jednou z podmienok kvalifikácie na Olympijské hry.

V roku 2011 predstavila kampaň **THE FIRST STEPS FOR A CLEAN SPORT**, ktorú využíva aj v súčasnosti. Program s podporou Ministerstva školstva Rumunska je zameraný na žiakov základných a stredných športových škôl a učiteľov. Vzhľadom na odlišné vývinové požiadavky detí program funguje v dvoch moduloch: prvý je venovaný žiakom 5.-8. ročníka ZŠ, druhý modul je určený pre stredné školy. Cieľom kampane je varovať mládež pred užívaním dopingu zdôrazňovaním hodnoty zdravia a sebaúcty, upevňovať hodnoty fair play a čistého športu. Súčasťou programu je písomný dotazník s 10 otázkami, ktorý žiaci dostanú pred ukončením stretnutia kvôli upevneniu vedomostí. Na záver žiaci získavajú certifikát, letáky a upomienkové predmety s logom RANAD, prípadne aj s logom WADA. V rámci tejto kampane prebehli viaceré aktivity pre žiakov ZŠ, napr. súťaže v kreslení, poézii a próze na tému Doping, čo sú veľmi vhodné metódy na uchopenie a pochopenie obsahu a významu spracovávanej témy. Pre stredné školy zorganizovala súťaž „Clean Sport-Cup“, ktorá sa niesla v duchu hesla: „Ak rešpektuješ pravidlá hry, rešpektuješ sám seba“. Do súťaže sa zapojili volejbalové tímy z piatich škôl, všetci účastníci získali diplomy a medaily. Inou zaujímavou aktivitou bolo prostredníctvom kreslenia kriedou na chodník stvárniť tému „Doping očami detí“.

RANAD využila možnosti edukácie športovcov, ktoré ponúka WADA, a do svojho programu zaradila **ATHLETS OUTREACH PROGRAM**. Program je určený športovcom, ktorí sa zúčastňujú na významných medzinárodných športových podujatiach organizovaných v Rumunsku. Súčasťou programu je výstavný stánok, kde si športovci môžu vyskúšať svoje vedomosti o pravidlách antidopingu v online kvíze Play True, majú možnosť diskutovať s pracovníkmi RANAD a v prípade záujmu sú pre nich pripravené letáky v anglickom jazyku.

V rámci prevencie RANAD nezabúda ani na budúcich učiteľov a trénerov, pre ktorých vytvorila program **TOGETHER FOR A CLEAN SPORT**. Podľa zákona všetky vysokoškolské fakulty so špecializáciou na telesnú výchovu a šport a Národné centrum pre vzdelávanie trénerov sú povinní zaradiť do učebných osnov domáce a medzinárodné antidopingové pravidlá a informáciu

o Národnej antidopingovej stratégii. Pracovníci RANAD za týmto účelom vytvorili učebnicu „Doping v športe – Prevencia a kontrola“.

RANAD na uskutočňovanie svojich zámerov v oblasti prevencie a vzdelávania využíva finančnú podporu iných organizácií prostredníctvom projektov. V roku 2007 sa RANAD zapojila do prieskumu s finančnou podporou **WADA**. Prieskum bol zameraný na zisťovanie rizikových faktorov užívania dopingu vo vzťahu k osobnostnej štruktúre a sociálnemu prostrediu športovcov. Administrátormi boli pracovníci RANAD, skupinu respondentov tvorili športovci vo veku 14 – 28 rokov, ich tréneri a manažéri. Výsledky prieskumu, ktoré ukázali reálny obraz užívania dopingových látok v Rumunsku, boli využité pri koncipovaní programu efektívneho vzdelávania a prevencie.

Ďalším z projektov, v tomto prípade financovaný **UNESCO**, bol realizovaný v roku 2011. Jeho cieľom bolo zvýšiť povedomie žiakov o riziku užívania výživových doplnkov obsahujúcich pro-hormóny a zakázané látky v športe. Projekt bol realizovaný na 8 stredných športových školách z ôsmich krajov. Cieľom projektu bolo vybrať relevantné informácie, spracovať ich do podoby informačných materiálov (video, poster, leták, banner) a používať ich ako edukačný materiál na organizovaných stretnutiach so žiakmi. Videoklip bol v rámci reklamy premietaný v Rumunskej štátnej televízii.

RANAD vydáva online mesačník „*Clean Sport Magazine*“ venovaný najmä športovcom, trénerom, športovému manažmentu, zaujímavé informácie v ňom však nájdú aj ostatní návštevníci webovej stránky ANAD. V tlačenej podobe je časopis distribuovaný aj na športové zväzy a do ďalších športových organizácií.

Návšteva športovej SŠ – ukážka vzdelávacieho programu „The First Step for a Clean Sport“

V deň môjho odchodu som sa zúčastnila na stretnutí so žiakmi Strednej športovej školy „Emil Racovita“ v Bukurešti s cieľom ukážky edukácie v praxi. Na stretnutí, ktoré trvalo dve vyučovacie hodiny, sa zúčastnili štyria pracovníci agentúry a tlmočnica, ktorá simultánne tlmočila z rumunčiny do angličtiny. Každý z pracovníkov mal presne vymedzenú úlohu – otvorenie a ukončenie stretnutia; obsluhovanie techniky; PowerPoint prezentácia; rozdávanie reklamných predmetov a cien študentom za správne zodpovedané otázky a aktivitu.

Edukácia prebiehala v školskej triede v klasickom sedení v laviciach, skupinu v počte 17 detí tvorili spolužiaci vo veku 15-16 rokov venujúci sa rôznym druhom športu. Na začiatku stretnutia dostal každý žiak na stôl informačné materiály. Po krátkom predstavení agentúry a mojej osoby ako zahraničnej návštevy nasledovalo zoznámenie so študentmi, kde sme sa dozvedeli potešujúcu správu, že žiaci tému doping preberali v rámci športovej prípravy. Nasledovala prezentácia, ktorá sa venovala témam: základné rozdelenie človekom konzumovaných látok na potraviny, výživové doplnky a lieky, definície a porovnanie účelu ich konzumácie; zásady správneho tréningu pre dosiahnutie vyššieho výkonu; inštitúcie zodpovedné za povolenie predaja a kontrolu výživových doplnkov; dobré rady a zásady pri výbere výživových doplnkov; ukážky konkrétnych výživových doplnkov kontaminovaných zakázanými látkami spolu s prípadmi, kedy ich užívanie malo u športovcov fatálne následky; vybrané skupiny zakázaných látok a vedľajšie účinky ich zneužívania; premietnutie videa, kde žiaci sami hľadali význam a posolstvo krátkeho príbehu. Po prezentácii nasledovala diskusia a otázky pracovníkov mapujúce, čo si žiaci z prezentácie zapamätali. Každá správna odpoveď alebo aktivita bola odmenená reklamným predmetom s logom RANAD (uteráky, ruksaky, trička). V diskusii vysvitlo, že jeden zo žiakov absolvoval odber moču

v rámci súťažnej dopingovej kontroly. Keďže som v diskusii oficiálne dostala priestor položiť žiakom otázku, využila som túto možnosť. Prvá otázka smerovala práve k spomínanému žiakovi, zaujímali ma jeho pocity a očakávania počas jeho prvej dopingovej kontroly. Druhá otázka smerovala ku všetkým žiakom a týkala sa ich názoru na začlenenie rodičov do systému prevencie a vzdelávania v antidopingu. Obe otázky sa stretli s ohlasom a porozumením.

5. **ODPORÚČANÉ ZÁVERY**

ZÁVERY A RELEVANTNÉ ODPORÚČANIA:

1. Nastaviť vnímanie antidopingovej agentúry športovcami a ľuďmi pohybujúcimi sa v oblasti športu ako pozitívne, pomáhajúce a ochranné a zároveň byť pre nich autoritou v zmysle plnenia si povinností.
2. Rozpracovať systém vzdelávania a prevencie pre žiakov ZŠ, SŠ a profesionálnych športovcov do 21 rokov.
3. Iniciovať hlbšiu a kvalitnejšiu spoluprácu na báze vzdelávania s SOV, SPV, športovými zväzmi, SAŠŠ, SAUŠ.
4. Vytvoriť balík informačných materiálov pre športovcov, mládež a rodičov.
5. Zapojiť sa do projektov financovaných WADA alebo UNESCO.

6. **ZOZNAM OBDRŽANEJ DOKUMENTÁCIE**

- 1/ Agenda
Listovka, 1 s.
RANAD (2014)
- 2/ Annual Report 2013
Brožúra, 83 s.
RANAD (2014)
- 3/ Together for a clean sport!
Brožúra, 37 s.
RANAD (2014)
- 4/ Dopajul in sport prevenire si combatere
Publikácia, 159 s.
RANAD (2007)
- 5/ Curs de instruire anti-doping pentru sportivii lotului olympic
Publikácia, 38 s.
RANAD (2012)

- 6/ Efectele adverse ale suplimentelor nutritive ce contin prohormoni si substante interzise
Informačný leták
RANAD (2011)
- 7/ A model of best practice in education
Brožúra, 9 s.
RANAD (2014)
- 8/ Sanctions
Brožúra, 6 s.
RANAD (2013)
- 9/ What Happens to an Athlete Who Uses?
Informačný leták
RANAD (2013)
- 10/Dangers of Doping
Informačný leták
WADA
- 11/ What is Doping?
Informačný leták
WADA, RANAD
- 12/ The Therapeutic Use Exemption
Informačný leták
RANAD (2013)

Vyššie uvedené materiály sa v originálnom vyhotovení nachádzajú na adrese sídla Antidopingovej agentúry SR.

7. PRÍNOS

Poznatky z osobnej komunikácie a diskusie s pracovníkmi RANAD a z priamej účasti na ukážke edukácie študentov strednej športovej školy o smerovaní systému vzdelávania a prevencie na ADA SR. Nové informácie zároveň priniesli množstvo zaujímavých, užitočných a v našich podmienkach použiteľných námetov na ďalšie skvalitňovanie existujúceho systému vzdelávania členov športovej komunity a prezentáciu jedného z modelov fungujúceho systému prevencie na základných a stredných športových školách. Rada by som tiež vyzdvihla činnosť oddelenia pre nezákonné obchodovanie s vysoko rizikovými dopingovými látkami, vďaka ktorému sa rozsah pôsobnosti agentúry posúva aj smerom k ochrane rekreačných športovcov. Systém a spôsob riadenia RANAD bol ukážkou kvalitného manažmentu, fungujúcej tímovej práce a pozitívneho motivovania pracovníkov. Na vysokej úrovni je tiež spolupráca a komunikácia so športovými a inými organizáciami na domácej i zahraničnej pôde. Nové poznatky budú priebežne aplikované pri príprave plánu vzdelávacích aktivít, pri vytváraní obsahovej náplne preventívnych a edukačných

programov a tiež pri tvorbe informačných materiálov a brožúr pre rôzne vekové skupiny, výkonnostné stupne športovcov a sprievodný personál športovca.

8. SPÔSOB ZVEREJNENIA SPRÁVY

Správa je zverejnená na webovej stránke www.minedu.sk a www.antidoping.sk. Nové poznatky budú priebežne prezentované na pracovných stretnutiach zameraných na aktualizáciu a rozvoj Národného antidopingového programu nielen v rámci ADA SR, ale tiež v spolupráci s MŠVVaŠ SR, so športovými zväzmi, SOV, SPV a ďalšími športovými organizáciami a orgánmi verejnej správy angažujúcimi sa v oblasti antidopingovej politiky.

Súhlasím so zverejnením správy na internete a publikovaním na webovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a na stránke Antidopingovej agentúry SR.

Bratislava, 10. jún 2014

Vypracovala: Mgr. Vladimíra KOSORINSKÁ

Schválil: PhDr. Miroslav MOTYČÍK